

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัญหาและสร้างแนวทางพัฒนาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 5 ด้าน 1) การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน 2) การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง 3) การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน 4) การประชุมอภิปรายการสัมมนา ระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน 5) การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาปฏิบัติการสอน มาวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ระยะที่ 2 นำปัญหาไปสร้างแนวทางพัฒนาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ คณะกรรมการบริหารงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับการสร้างแนวทางพัฒนาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำมาวิเคราะห์รวบรวมผลแนวทางพัฒนาและจัดทำเป็นเอกสารคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อใช้ในการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัย ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรูของรัฐ รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาตัวแปรเกี่ยวกับการจัดฝึก ประสบการณ์วิชาชีพรู

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ผู้วิจัยนำเสนอ การศึกษาปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ 5 ขั้นตอน 1) การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน 2) การสังเกตการสอนของ อาจารย์พี่เลี้ยง 3) การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน 4) การประชุมอภิปรายการสัมมนา ระหว่างปฏิบัติการ สอนและการวิจัยในชั้นเรียน 5) การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบ สอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 74 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 212 คน อาจารย์นิเทศก์ 45 คน นักศึกษาปฏิบัติการสอน 212 คน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลระดับ ปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มี 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 บูรณาการการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู (จากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาในระยะที่ 1 (ขั้นตอนที่ 1 และ ขั้นตอนที่ 2) โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์การจัดฝึก ประสบการณ์วิชาชีพรู

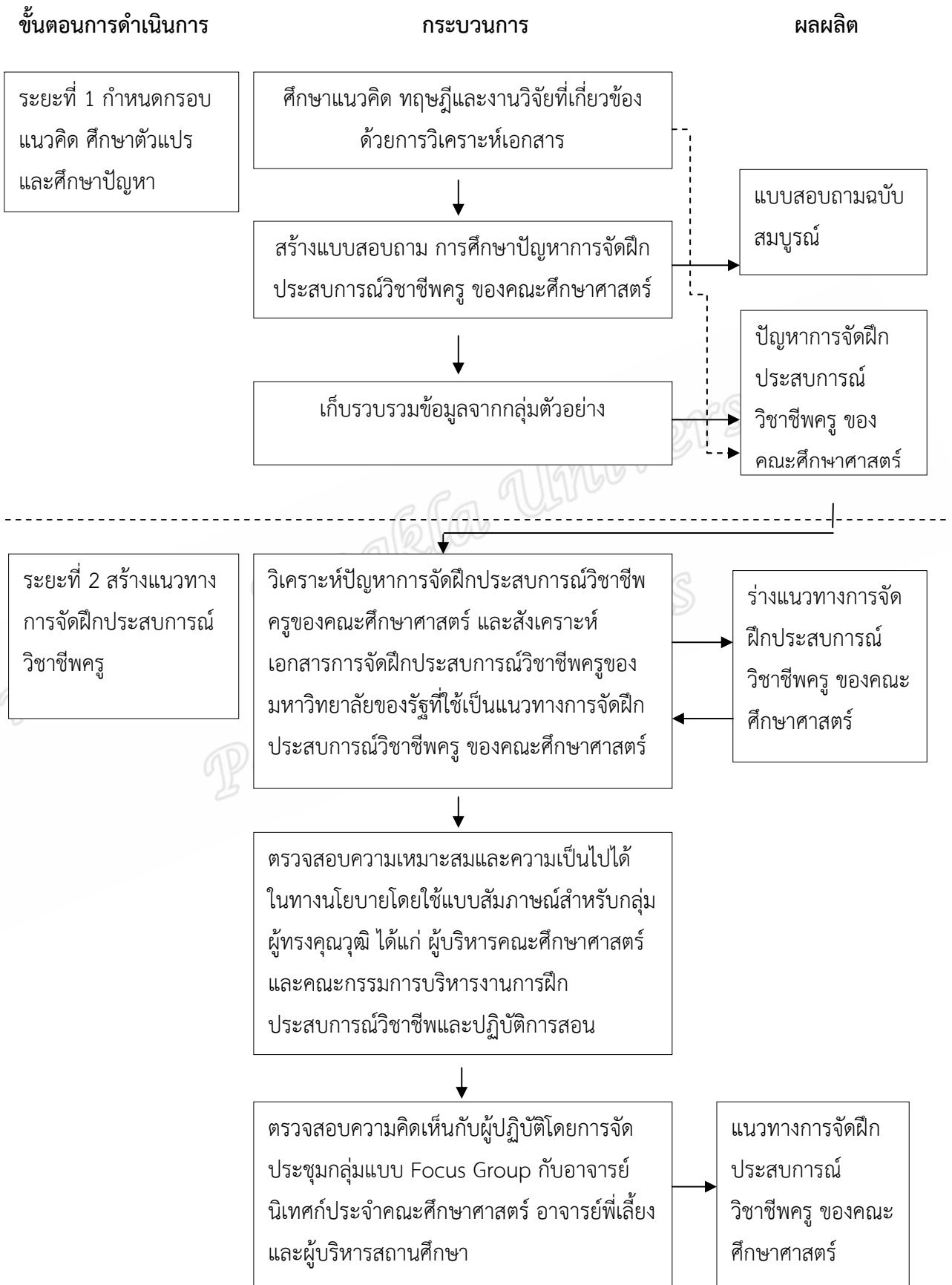
ขั้นตอนที่ 2 จัดทำร่างการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 ยืนยันและตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในทาง นโยบาย ของร่างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยนำไปสัมภาษณ์ ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ 2 คน คณะกรรมการบริหารงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูและปฏิบัติการสอน 12 คน เพื่อได้ร่างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ขั้นตอนที่ 4 นำร่างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ของคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ยืนยันและตรวจสอบเพิ่มเติมอีกครั้ง โดยการจัดประชุมกลุ่มแบบ Focus Group กับอาจารย์นิเทศก์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ 12 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 5 คนและผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน เพื่อได้แนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ซึ่งสามารถแสดงขั้นตอนการวิจัย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในการศึกษาปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2556 ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาปฏิบัติการสอน จำนวน 1,040 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจาก
แบบสอบถาม โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

e คือ ความคาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (sampling error)

ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ +/- 0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อมั่น 95%

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2556 แทนค่าสูตร ได้
ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา

$$n = \frac{90}{1+90(0.05)^2} = 74 \text{ คน}$$

อาจารย์พี่เลี้ยง

$$n = \frac{450}{1+90(0.05)^2} = 212 \text{ คน}$$

อาจารย์นิเทศก์

$$n = \frac{50}{1 + 90 (0.05)^2} = 45 \text{ คน}$$

นักศึกษาปฏิบัติการสอน

$$n = \frac{450}{1 + 90 (0.05)^2} = 212 \text{ คน}$$

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2

ตาราง 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2556

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	90	74
อาจารย์พี่เลี้ยง	450	212
อาจารย์นิเทศก์	50	45
นักศึกษาปฏิบัติการสอน	450	212
รวม	1,040	543

รวมกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2556 ทั้งสิ้น 543 คน

1.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เกี่ยวข้องปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 4 ชุด แต่ละชุดมี 3 ตอน

การกำหนดเนื้อหาในแบบสอบถามแต่ละชุด จะพิจารณาตามบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน

ด้านที่ 2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง

ด้านที่ 3 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน ด้านที่ 2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง ด้านที่ 3 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน

ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน

ด้านที่ 2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง

ด้านที่ 3 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน ด้านที่ 2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง ด้านที่ 3 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน

ชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน

ด้านที่ 2 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน

ด้านที่ 3 การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านที่ 4 การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แบบคำถามปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน ด้านที่ 2 การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน ด้านที่ 3 การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน

ชุดที่ 4 สำหรับนักศึกษา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน

ด้านที่ 2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง

ด้านที่ 3 การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านที่ 4 การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านที่ 1 การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน ด้านที่ 2 การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง ด้านที่ 3 การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน ด้านที่ 4 การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน

1.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ เอกสารคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันผลิตครูต่างๆ รวมทั้งแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และปัญหาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนำมากำหนดขอบข่ายและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด

1.3.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักการวิธีการและขอบข่ายปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นใหม่ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของไลเคอร์ท (Likert, อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552 : 75) โดยกำหนดระดับปัญหาเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3.3 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.3.4 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสมบูรณ์ ถูกต้องและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้สูตร Rovinelli และ Hambleton (1978 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์, 2546 : 140) ซึ่งได้กำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.969

ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง เท่ากับ 0.962

ชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์นิเทศก์ เท่ากับ 0.910

ชุดที่ 4 สำหรับนักศึกษา เท่ากับ 0.960

1.3.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.3.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว จัดพิมพ์และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 40 คน

1.3.8 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม แต่ละฉบับ พบว่า

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.876

ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.923

ชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์นิเทศก์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.878

ชุดที่ 4 สำหรับนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.956

1.3.9 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องอีกครั้ง

1.3.10 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงใหม่ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัยต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

1.4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมซองติดแสตมป์ที่จำหน่ายถึงผู้วิจัยสำหรับส่งแบบสอบถามคืน โดยกำหนดส่งแบบสอบถามคืน

1.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

1.4.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นการสอบถามปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วย 1) การปฐมนิเทศและส่งตัวนักศึกษาฝึกสอน 2) การสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง 3) การเยี่ยมสถาบันปฏิบัติการสอน 4) การประชุมอภิปรายการสัมมนาระหว่างปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน 5) การสัมมนาหลังปฏิบัติการสอน ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของไลเคอร์ท (Lickert, อ้างถึงใน ธาปินทร์ ศิลป์จารุ, 2552 : 75) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยกำหนดระดับปัญหาเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าคะแนนของแต่ละระดับตามแนวคิดของเบสท์ (Best, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.5.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) วิเคราะห์

โดยจัดเรียงลำดับ ความถี่ (f) ของความต้องการจากมากไปหาน้อยสรุปและนำเสนอรูปแบบการบรรยาย

ระยะที่ 2 แนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในการศึกษาแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบด้วย ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ 1 คน ได้แก่ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และ คณะกรรมการบริหารงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและปฏิบัติการสอน 12 คน ได้แก่ หัวหน้า/ผู้ประสานงานโปรแกรมวิชาเอก 12 วิชาเอก รวมทั้งสิ้น จำนวน 13 คน

ส่วนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม แบบ Focus Group Discussion ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์โปรแกรมวิชาเอก 5 คน อาจารย์พี่เลี้ยง ที่เป็นผู้ประสานงาน 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในจังหวัดปัตตานี 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview Protocol) ในการสร้างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของรัฐ และข้อสรุปจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมากถึงมากที่สุด มาสังเคราะห์และจัดเป็นประเด็น เพื่อกำหนดแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประเด็นต่างๆ

2) ร่างประเด็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การนำเสนอร่างแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนที่ 2 การจัดประชุมกลุ่ม (Focus group)

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในส่วนที่ 1 มากำหนดประเด็นแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในการประชุมกลุ่ม (Focus group)

2) นำประเด็นแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประชุมกลุ่ม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3) นำประเด็นแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา โดยคัดเลือกแต่เฉพาะข้อความที่ลงความเห็นว่าได้เท่านั้น โดยใช้เกณฑ์ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 3 ท่านขึ้นไปนำไปใช้เป็นข้อคำถาม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4) สรุปแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม(Focus group) เพื่อยืนยันแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ส่วน คือ แบบสัมภาษณ์ และการจัดประชุมกลุ่มสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview Protocol)

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
- 2) ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
- 3) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และนำมาวิเคราะห์ต่อไป

ส่วนที่ 2 การจัดประชุมกลุ่ม (Focus group)

- 1) การเตรียมจัดประชุมกลุ่ม
 - 1.1) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการจัดประชุมกลุ่ม
 - 1.2) ผู้วิจัยกำหนดคำถามที่จะใช้ในการจัดประชุมกลุ่ม
 - 1.3) ผู้วิจัยจัดระบบหมวดหมู่และลำดับคำถาม
 - 1.4) ผู้วิจัยกำหนดผู้ร่วมสนทนากลุ่ม โดยติดต่อประสานงานกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนัดหมายวัน เวลา ในการดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายดังนี้
 - 1.4.1) อาจารย์นิเทศก์
 - 1.4.2) อาจารย์พี่เลี้ยง
 - 1.4.3) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.5) การเตรียมความพร้อมของทีมงานผู้วิจัย
- 2) ดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม เพื่อยืนยันแนวทางการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 3) เมื่อสิ้นสุดการจัดประชุม ผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความเรียงและตาราง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์รายบุคคลเพื่อยืนยันเป็นแนวทางพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดประชุมกลุ่ม (Focus group)

ส่วนที่ 2 จากการจัดประชุมกลุ่ม (Focus group) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยโดยหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ดังนี้

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามหลักประเด็นหลักของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่า IC (Index of Consistency) ของ โรวินेलลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) (อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับประเด็นหลักที่ศึกษา
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach (1990 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2540 : 125) โดยใช้สูตร

$$\alpha_K = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α_K แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 K แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ค่าระดับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้สถิติพรรณนา ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรของ Elifson และคณะ (1990)

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับระดับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้สูตรของ Ferguson (1981)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบ

2.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับระดับปัญหาการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้โดยของ Ferguson (1981)

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2 - \frac{(\sum X)^2}{n}}{n-1}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนที่ยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมคะแนนก่อนยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบ